

CYKL | ŚWIAT WARTOŚCI
GRUPA WIEKOWA | KLASY 7–8 SP

ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

opracowanie: Alicja Moderau

FILM | „Królestwo Kensuké”, reż. Neil Boyle, Kirk Hendry

„Królestwo Kensuké” to animacja przedstawiająca przygody młodego chłopca, Michaela, którego żegluga wraz z rodziną zostaje przerwana przez szalejący sztorm. W wyniku burzy bohater wraz z psim przyjacielem trafiają na wyspę, gdzie muszą przeżyć w oderwaniu od cywilizacji. Michael uczy się, jak żyć w rytmie natury, jak szanować dzikich mieszkańców wyspy i jak budować bliskość bez słów, dzięki przewodnictwu starego marynarza, Kensuké. Opowieść ta, inspirowana książką autorstwa Michaela Morpurgo, uwrażliwia na tematy dotyczące szacunku do istot żywych, roli bliskości, radzenia sobie ze stratą i mądrości płynącej z uważności oraz odpowiedzialności.

TEMATY DO OMÓWIENIA

Odnaleźć własną ścieżkę

Rytm natury

Strata: procesy żałoby

Odnaleźć własną ścieżkę

Michael jest najmłodszym członkiem rodziny i z zazdrością patrzy w stronę starszej siostry, która otrzymuje w trakcie żeglugi bardziej odpowiedzialne zadania. Chłopiec kryje również własny, buntowniczy sekret: mimo zakazu rodziców zabiera na pokład psiego przyjaciela, którego ukrywa w ciasnym schowku. Jak większość nastolatków, Michael wdraża w życie swoje pomysły, nie zważając na ich długofalowe konsekwencje. Kora przedczołowa, odpowiedzialna za przewidywanie skutków działań i zaplanowanie ich, rozwija się do około 20 roku życia. Dlatego młodych ludzi cechuje często impulsywność, która, tak jak w filmie, prowadzić może do katastrof, ale i niezwykłych odkryć. Siła buntu młodzieńczego bywa uważana za zagrożenie, lecz jest również motorem rozwoju. Bohater musi zmierzyć się z konsekwencjami własnych decyzji i przetrwać na pozornie opuszczonej wyspie.

Wymarzona samodzielność okazuje się ciężać i przerastać chłopca. Kiedy na jego drodze staje Kensuké, Michael ma szansę poznać nowe i nieznane dotychczas wartości. Poszukiwanie innych niż rodzicielskie autorytetów jest częścią dojrzewania. Chłopiec z czasem odkrywa, że wyśniona dojrzałość to nie tylko prawa, ale i obowiązki: odpowiedzialność, uważność na innych, sumienność oraz cierpliwość. Michael, jak wielu młodych ludzi, początkowo reaguje na nowe otoczenie i związane z nim wyzwania lekko, a nawet agresją. Obserwując spokojnego Kensuké, zaczyna rozumieć, że prawdziwa siła płynie ze współpracy i szacunku. Wartości, których naocznie doświadcza, stają się jego własnymi; kiedy wraca na łono rodziny, jest już przez nie odmieniony. Podejście indywidualistyczne, obecne w kulturze zachodu, ściera się z kolektywizmem, zakorzenionym w społeczeństwach Dalekiego Wschodu. Relatywizm myślenia, kształtujący się w okresie wczesnej dorosłości, jest niezbędny dla osiągnięcia dojrzałości. Dylematy Michaela i jego osobiste poszukiwania, naznaczone buntem, mogą być inspiracją do rozmowy z młodymi widzami o ich własnych doświadczeniach w tym zakresie.

Pytania:

Co spowodowała decyzja Michaela o zabranii na pokład psiego przyjaciela? Jak czuł się chłopiec podczas żeglugi? Co odkrył, kiedy był zmuszony radzić sobie sam na wyspie? Czym różniły się postawy Kensuké i Michaela? Czy bunt i sprzeciw są złe, czy dobre? Co to znaczy „poszukiwać własnej drogi”?

Rytm natury

W filmie prezentowane są dwie odmienne postawy: Świat Kensuké, żyjącego w zgodzie z naturą, oraz niszczycielska siła człowieka, reprezentowana przez kłusowników napadających na mieszkańców wyspy. Poznając zwierzęcych przyjaciół japońskiego marynarza, widzowie mają szansę zrozumieć ich zwyczaje, potrzeby i emocje. Obserwując ich życie, dostrzec można, że jest ono kierowane przez niemal te same pragnienia, co życie ludzkie: dbałość o potomstwo, tęsknotę za rodziną, chęć schronienia i pożywienia. Odejście od antropocentryzmu powoduje, że człowiek staje się częścią przyrody, w której może współbrzmieć i rozwijać się. Jak kontrastowa wobec tego wydaje się postawa kłusowników, którzy szturmem chcą pozyskać z wyspy cenne okazy do badań lub na sprzedaż, nie widząc, ile bólu i cierpienia powoduje ich ingerencja. Młodzi widzowie mają okazję zbudować refleksję, które z tych zachowań są im bliższe, które chcieliby wdrażać we własne życie. Rozbudzanie się empatii wobec innych jest również częścią procesu dorastania, budowania świadomości i odpowiedzialności za los drugiego stworzenia.

Pytania:

Jak Kensuké żył na wyspie? Czy jego działania ingerowały w naturę, czy z nią współbrzmiały? Dlaczego tytuł historii to „Królestwo Kensuké”? Jak zachowali się kłusownicy, którzy przybyli na wyspę? Czym się kierowali oni, a czym Kensuké? Czy któreś z tych wartości można wdrażać we współczesnym świecie?

Strata: procesy żałoby

Udziałem nastolatków często stają się pierwsze z poważnych, przeżywanych świadomie strat. Śmierć babci, pradziadka, odejście zwierza czy przeprowadzka przyjaciela – każda z tych zmian uruchamia procesy żałoby. Zmierzenie się z bólem, tęsknotą, oddaleniem i samotnością jest wyzwaniem dla każdego człowieka, ale dla nastolatków mogą to być szczególnie ciężkie chwile. Silna emocjonalna reakcja, impulsywność, brak umiejętności radzenia sobie ze złością i frustracją mogą prowadzić do powikłanego przeżywania żałoby. Dodatkowo, bóleczki wieku młodzieńczego często są bagatelizowane przez dorosłych lub stanowią temat tabu. Dlatego okazja do rozmowy o osobistych utratkach na podstawie doświadczeń filmowych bohaterów jest szansą do ułatwienia przeżywania tego procesu, aż do akceptacji zmiany. Michael nie chciał zgodzić się na rozłąkę z psim przyjacielem, dlatego zabiera go ze sobą na łódź, narażając tym samym siebie i innych na niebezpieczeństwo. Kurczowe trzymanie się myśli, że dana strata nie nastąpiła, próbowanie różnych sposobów na jej powstrzymanie, jest etapem żałoby – targowaniem się. Utrata rodziny, chwilowa, jak w przypadku chłopca, lub stała, jak w przypadku Kensuké, pogrąża bohaterów w smutku i rozżaleniu. Przeżywanie tych emocji jest niełatwe, ale opłakanie straty jest niezbędne, by móc iść dalej. Frustracja i złość na ból oddzielenia daje siłę, by poszukiwać nowych

sposobów zaspokojenia swoich potrzeb, by walczyć o siebie. Pierwszy szok mija, a w miejsce pustki wlewają się nowe pomysły, nowe uczucia i nowe relacje. Nie powoduje to jednak, że zapominamy o utraconych osobach – żyją one nadal we wspomnieniach. Kensuké upamiętniał je w rysunkach, Michael wypatrywał na morzu. Cały proces żałoby wymaga czasu, ale też rozmowy i bliskości z drugim, rozumiejącym człowiekiem. Rozmowa z młodymi widzami o ich przeżywaniu strat może wesprzeć ich na drodze radzenia sobie z poczuciem braku.

Pytania:

Kogo utracił Kensuké? Jak poradził sobie z bolesnymi przeżyciami? Co może czuć człowiek, który kogoś stracił? Czy te uczucia przemijają? Czy przemija pamięć o tych osobach? Jak Michael radził sobie z utratą rodziny? Jak długo trwać może żałoba? Co pomaga przez nią przejść?